НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

РОЗ'ЯСНЕННЯ

14 жовтня 2024 року № 189р/з

Щодо окремих питань забезпечення державними службовцями ефективного виконання функцій державних органів в умовах воєнного стану

Відповідно до пункту 3 частини третьої статті 13 Закону України «Про державну службу» (далі – Закон) НАДС роз'яснює.

Частиною другою статті 9 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» встановлено, зокрема, що Кабінет Міністрів України, інші органи державної влади, військове командування, військові адміністрації, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, органи місцевого самоврядування здійснюють в умовах воєнного стану повноваження, надані їм Конституцією України, цим та іншими законами України.

Частиною першою статті 8 Закону встановлено, що державний службовець зобов'язаний, зокрема, забезпечувати в межах наданих повноважень ефективне виконання завдань і функцій державних органів, сумлінно і професійно виконувати свої посадові обов'язки.

Згідно з частиною першою статті 5 Закону правове регулювання державної служби здійснюється Конституцією України, цим та іншими законами України, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, постановами Верховної Ради України, указами Президента України, актами Кабінету Міністрів України та центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері державної служби.

Відповідно до частини третьої статті 5 Закону дія норм законодавства про працю поширюється на державних службовців у частині відносин, не врегульованих Законом.

Законом та Законом України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану» не врегульовані питання простою на роботі, а тому такі питання регулюються загальними нормами трудового законодавства, а саме – Кодексом законів про працю України.

Відповідно до статті 34 цього Кодексу простій – це зупинення роботи, викликане відсутністю організаційних або технічних умов, необхідних для виконання роботи, невідворотною силою або іншими обставинами.

Тому, запровадження простою у діяльності державних службовців можливе тільки у разі наявності підстав, що визначені статтею 34 Кодексу законів про працю України, і передбачає існування обставин невідворотної сили та інших обставин, які спричинили відсутність організаційних або технічних умов, необхідних для здійснення відповідно до частини другої статті 1 Закону встановлених для посади державного службовця повноважень, безпосередньо пов'язаних з виконанням завдань і функцій державного органу.

Рішення (накази, розпорядження) мають містити посилання на фактичні обставини, які б свідчили про відсутність необхідних умов для здійснення державними службовцями повноважень за посадою, об'єктивну неможливість виконання ними посадових обов'язків саме через настання цих обставин.

При цьому, дія воєнного стану на території України не може слугувати безумовною підставою оголошення простою у роботі державного органу, його апарату (секретаріату), структурного підрозділу, територіального органу або у роботі окремих державних службовців у разі, якщо чинники запровадження простою, передбачені статтею 34 Кодексу законів про працю України, відсутні.

Також, сама по собі відсутність у керівника державного органу нагальної потреби у залученні державного службовця до роботи в період дії воєнного стану не може бути достатньою підставою для встановлення простою.

Обов'язковою умовою для запровадження простою у роботі державних службовців є відсутність організаційних і технічних можливостей для виконання посадових обов'язків, зокрема, відсутність можливостей організувати виконання державними службовцями завдань за посадою за межами адміністративної будівлі державного органу (дистанційну роботу), у тому числі з можливістю віддаленого доступу за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, залежно від особливостей реалізації функцій і завдань державного органу.

При цьому, варто враховувати, серед іншого, чи розташований державний орган та чи перебувають державні службовці на територіях, визначених в установленому порядку такими, на яких ведуться (велися) бойові дії.

Період перебування державного службовця у простої не може перевищувати часу дії обставин, що спричинили неможливість виконання ним обов'язків за посадою. Тому, припинення дії таких обставин та відновлення організаційних або технічних умов, необхідних для діяльності державного службовця, є підставою для прийняття рішення про припинення простою.

Крім того, слід звернути увагу на наступне.

За змістом статті 1 Закону державна служба – це діяльність із практичного виконання завдань і функцій держави, а державний службовець – це громадянин України, який займає посаду державної служби в органі державної влади, іншому державному органі, його апараті (секретаріаті) (далі – державний орган) та здійснює встановлені для цієї посади повноваження, безпосередньо пов'язані з виконанням завдань і функцій такого державного органу.

Ефективне виконання завдань і функцій державних органів належить до основних обов'язків державних службовців, визначених частиною першою статті 8 Закону.

Отже, державна служба безпосередньо пов'язана з виконанням державними службовцями повноважень державних органів, визначених законодавством.

Як вбачається з положень статті 9 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», органи державної влади в умовах воєнного стану не припиняють здійснювати своїх повноважень.

Частиною другою статті 63 Закону передбачено, що з метою забезпечення належного рівня службової дисципліни керівник державної служби зобов'язаний, зокрема: створювати умови для виконання державними службовцями своїх посадових обов'язків та вимагати належного їх виконання; забезпечувати виконання державними службовцями своїх посадових обов'язків.

Враховуючи зазначене, прийняття необґрунтованих, без врахування передбачених законодавством підстав, рішень щодо перебування державних службовців у простої позбавляє державних службовців можливості виконувати встановлені для відповідних посад повноваження, які безпосередньо пов'язані з виконанням завдань і функцій державного органу, що створює умови, для невиконання визначених законодавством повноважень державних органів.

Наведене не відповідає вимогам пункту 6 частини першої статті 8 Закону, відповідно до якої державні службовці зобов'язані забезпечувати в межах наданих повноважень ефективне виконання завдань і функцій державних органів, а також вимогам статті 63 Закону, в частині створення умов та забезпечення виконання державними службовцями своїх посадових обов'язків.

З огляду на зазначене, під час розгляду питання щодо запровадження простою державних службовців та прийняття відповідного рішення має бути враховано таке:

обов'язковим чинником запровадження простою державних службовців є відсутність умов, необхідних для здійснення державними службовцями повноважень за посадою, та об'єктивна неможливість виконання ними посадових обов'язків, у тому числі – відсутність можливостей організувати виконання державними службовцями завдань за посадою за межами адміністративної будівлі державного органу (дистанційну роботу);

рішення про запровадження простою має ґрунтуватись на фактичних обставинах, що свідчать про наявність підстав для оголошення простою;

період перебування державного службовця у простої не може перевищувати часу дії обставин, що спричинили неможливість виконання ним обов'язків за посадою.

Окремо повідомляємо, що роз'яснення міністерств, інших центральних органів виконавчої влади мають лише інформаційний характер і не встановлюють правових норм.

Голова **Наталія АЛЮШИНА**